

BILTEN

INFORMACIJE I SAVETI U RATARSKOJ PROIZVODNJI

OKTOBAR 2009. godine

PLAN I STRUKTURA SETVE OZIMIH STRNIH ŽITA NA PODRUČJU RADA PSS KRAGUJEVAC

PSS Kragujevac svojim radom pokriva sedam opština šumadijskog okruga . Od ukupnih oraničnih površina svake godine se u proseku zaseje od 25.000-30.000 ha strnim žitima . Za predstojeću setvu plan je na nivou prošlogodišnjeg i iznosi :

- 19.600 ha pšenica
- 3.200 ha ječam
- 2.700 ha triticales i
- 1.900 ha ovas .

Vremenski uslovi tokom septembra omogućili su blagovremenu berbu i žetvu jarih useva . U predstojećem periodu važno je :

- 1.Kvalitetno obaviti osnovnu obradu i predsetvenu pripremu zemljišta
- 2.Izvršiti setvu u optimalnom roku (5.10 – 1.11)
- 3.Izabrati odgovarajuću sortu i ispoštovati preporučenu agrotehniku .

Osnovna obrada zemljišta za pšenicu

Pšenica dobro reaguje na produženo dejstvo prethodne duboke obrade . Zato , ukoliko je za predusev obavljena duboka obrada , onda se za pšenicu dubina obrade može smanjiti na 15-20 cm bez negativnih posledica na prinos . Klasični sistem obrade za pšenicu se u načelu sastoji iz oranja plugom na potrebnu dubinu . U smislu tehnologije i pružanja optimalnih uslova za normalan razvoj biljaka i formiranje prinosa pšenice , ovaj sistem je veoma prihvatljiv .



Za kvalitetnu osnovnu obradu zemljišta , pored dubine , važni su vreme i način obrade . Ako je predusev za pšenicu neko strno žito ili drugi usev koji se bere do sredine leta , onda se odmah iza berbe preduseva vrši zaoravanje žetvenih ostataka plitkim oranjem na oko 10-15 cm dubine , a u toku septembra –oranje na punu dubinu .

Ako je predusev kukuruz , a kukuruzovina se ne nosi sa parcele , onda se prvo vrši sitnjenje kukuruzovine , zatim se odmah vrši oranje na punu dubinu .

Ako je predusev suncokret postupak je sličan kao i sa predusevom kukuruza .

Kada je predusev neka višegodišnja mahunjača onda se vrše bar dva oranja : prvo oranje se izvodi posle drugog otkosa na dubinu 12-15 cm , drugo tokom septembra na punu dubinu .

Kod klasične obrade voditi računa da porano zemljište ne sme ostati u otvorenim brazdama ni jedan dan , već ga treba odmah zatanjirati i podrljati kako bi se sačuvala vlaga u zemljištu .

Uz duboko oranje unosi se potrebna količina NPK đubriva .

Nakon kvalitetno obavljene osnovne obrade , mnogo je lakše i kvalitetnije obaviti predsetvenu pripremu zemljišta .

Dipl.ing.Dobrivoje Popović

Pravilan izbor sorte

Agrotehniku ili tehnologiju gajenja čini veliki broj postupaka i mera od izbora sorte do žetve useva . Sve agrotehničke mere su jako bitne , jer se njima može obezbediti potpuno ,, iskorišćavanje ,, genetskog potencijala sorte . Dobrom tehnologijom može se značajno smanjiti negativan uticaj nepovoljnih vremenskih uslova godine .

Dugogodišnjim naučnim i stručnim radom utvrđeno je da izbor sorte ima jako veliki uticaj na ostvarene prinose . Taj uticaj se kreće u rasponu od 40% a u pojedinim slučajevima i preko 60% .

Što se tiče izbora sorte pre svega treba voditi računa da ona odgovara području gde se gaji . Dakle , različite sorte traže različite agroekološke uslove . To je i razumljivo obzirom da se sorte među sobom razlikuju po dužini vegetacije , otpornosti prema bolestima , suši , mrazu , kvalitetu zrna itd.



Preporuke PSS Kragujevac prilikom izbora sorte bile bi sledeće :

1.Uvek izabrati više sorti

Na taj način može se „ proširiti „ rok setve izborom sorti različite dužine vegetacije . U tom smislu može se postići lakša organizacija rada , posebno kod domaćinstava koja nemaju svoju mehanizaciju i zavise od pružaoca usluga . Izborom više sorti mogu se obezbediti i stabilniji prinosi zahvaljujući nekim specifičnim svojstvima (tolerantnost na klimatske ekstreme – mraz , suša , otpornost na bolesti , štetočine , poleganje ...).

2.Poštovati osobenosti sorte

Voditi računa o optimalanom broju biljaka po jedinici koji će dati maksimalan i stabilan prinos(klijava zrna /m²) . Veoma je važno postići najbolji raspored biljaka tj. optimalnu veličinu hranljivog prostora kako bi se maksimalno iskoristile voda , hrana i svetlost neophodne biljkama .

Dipl.ing.Ljiljana Vuksanović

Preporuka sortimenta strnih žita za proizvodnu 2009/10

PSS Kragujevac kroz mrežu sortnih makroogleda , prati najnovija dostignuća u selekciji . Neposrednim radom na odabranim parcelama , dolazimo do podataka o sortama i hibridima koji u našim agroekološkim uslovima najbolje uspevaju .

Svake godine u MO je zastupljeno oko 15 sorata pšenice , 6-7 sorti ječma i isto toliko sorti tritikalea . Radi se o NS i KG selekcijama .

Generalna preporuka sortimenta za nastupajući setveni period bila bi :

PŠENICA	JEČAM	TRITIKALE
NS 40 S	NS-525	Odisej
Arija	Nonijus	Oganj
Pobeda	NS-565	Trijumf
Takovčanka	Grand	Favorit



Dipl.ing.Ljiljana Vuksanović

Neke karakteristike preporučenih sorti strnih žita

POBEDA

-poboljšivač-

Klas beo, srednje zbijen, bez osja, zrno staklavo, crvene boje. Srednje kasna sorta, dobre otpornosti prema zimi. Prosečna visina biljke 86 cm. Otporna na poleganje. Dobre otpornosti na lisnu rđu i pepelnicu. Masa 1000 zrna oko 43 gr, a zapreminska masa 85 kg. Dobre meljivosti i pecivosti. Genetski potencijal za prinos iznad 11t/ha. Plastična sorta i odgovaraju joj različiti uslovi proizvodnje.

TAKOVČANKA

-hlebna

Poluzbijenog je klasa, bez osja, zrno crvene boje. Srednje rana sorta i vrlo otporna na niske temperature. Ima čvrstu i elastičnu stabljiku prosečne visine oko 90 cm. Otporna na poleganje. Dobre otpornosti na stabljičnu i lisnu rđu i pepelnicu. Masa 1000 zrna oko 38 gr, zapreminska masa 87 kg. Dobre pecivosti i meljivosti, ima genetski potencijal za prinos

TRIJUMF

Nova sorta ozimog tritikalea. Srednje kasna sorta, dobre otpornosti prema važnim bolestima i štetočinama. Prosečna visina stabljike je 105-115cm i to veoma elastična, čvrsta i otporna na poleganje. Dobro se bokori i postiže dobar sklop na parceli. Dobro podnosi sušu i može se gajiti na posnijim zemljištima. Masa 1000 zrna oko 44 gr, zapreminska masa 83 kg. Karakteriše se stabilnim prinosom. Genetski potencijal zrna je oko 12t/ha.

ODISEJ

Rana sorta ozimog tritikalea. Odlične otpornosti na lisnu rđu i pepelnicu. Dobre je otpornosti na poleganje. Masa 1000 zrna je oko 50 gr, a hektolitarska masa je oko 83

REKORD

Nova sorta dvoredog ječma . Srednje je rana sorta , niže stabljike 78 cm i izražene otpornosti na poleganje . Odlikuje se krupnim zrnom . Genetički potencijal za prinos je oko 11 t/ha . Za postizanje optimalnih rezultata neophodno je setvu obaviti do polovine oktobra meseca uz primenu 180-200 kg/ha deklarisanog semena .

NS 525

Sorta koja po prinosu premašuje sve do sada stvorene . Potencijal za prinos je iznad 11t/ha . Ima nisku , čvrstu i elastičnu stabljiku . Adaptabilan je. Posедуje visok stepen otpornosti prema glavnim patogenima .